

گشت‌کلی غیرفانی به نـو چام‌کتابی نـم‌مریـی پـشـوا کا کـییدا . . هـردی حوسـن

به خوندن‌وی دق‌ی «نـم‌مریـی» پـشـوا کا کـلی، سـر تا پـویستمان
به پـناسی دق‌کـی، واتـ بزانیـن ئـم دق‌ لـ چ خانـیـکـدا
جـکـوتـ دـبـت، به ئـم باسـیش دـبـت بگـیـنـو سـر ناوـرکی
شعـرکـ. چـونکـ ئـگـر بـمانـوت، لـ هـر گـشـنیگـایـکـو
خـوندنـوی به بکـین، ئـوا دـبـت به ناوـرکی با بـتـکـدا
تـپـبـین.

پـشـوا کا کـلی، لـ «نـم‌مریـی» دـا، دـکـرت بـبـین باسی دـخـک دـکات
کـ مرـی ئـو سـردـمـ تیایدا غـرق بوو و به زگار بوون لـم دـخـ،
پـویستمان به «نـم‌مریـی». ئـم بـی، لـ دـرـوی زـمـن و شوـنـ. واتـ
«نـم‌مریـی» ئـو بـی نیـی کـ ئـم بـچین و به پـی پـی تیایدا
بکـین بـکوو ئـو بـی لـ دـرـوی بوون! هـروکـ لـ دـستـکی
دق‌کـدا ها توو دـت:

«ناوـکـمان بـر گوـ کـوت، (نـم‌مریـی) بوو،
نازانیـن به کـکـوت بوو، یان بـی به کـوتین!
یان کـوتین تا نـم‌مری لـ هـردووکـماندا هـبـ.
با هـند بـو بـی دـا هـبـا نـم‌مریـی، نـبـادا سـدان توولـ
استی لـ تـپـوتـزی شوـنـی خـیـو بـی. »

لـر دـا شاعیر دـیـوت و نـیـک نیشانی ئـم بدات کـ بوودا ئاسا
کـسـک دـکـوتـ و به ئـم کـوتـ بـی، دـبـت لـ ناخـو خـمان
بانگـشـتی ئـو بـی بکـین «تا نـم‌مری لـ هـردووکـماندا هـبـ» واتـ
مـر دوو بـشـ، هـم جـسـت و هـم جـ. ژین به گرینگیدان به
ئـویدیکـ دـچـیتـ بیا بان و خـی ون دـکات به ئـوی بـکات و خـی
ون نـکات، دـبـت لـ گـگـ استی بکـویتـ، هـروکوو دـت:
«استی، به به پـ دـچـتـ،
به به دـچـتـ بیا بان و
خـی لـ خـ و وـردـدا و خـیشی دـتـکـنـ. »

لـر دـا زیاتر ئـو مان به ووون دـکاتـو کـ ئـو نـم‌مریـی کـ
ئـم پـویستـ لـ بـی کـو دـست پـ بکـین، ئـوا پـویستی به

«استی، بام استی پوویستی ب نیی!»

«استی، سچاوی قورسای»

«گویشی یی.»

چونکه دتوانت، بی پتی پتی بیا بان، بی ئوی پوویستی
بی بی. سمانندی ئووش دت: «خی لی خ و وردا و
خیشی دتکند.»

هروکوو ئریست لی پیتیکا (شعر) یکید، دت: «شاعیر لی و
ووداو ددوت ک هشتا ووینداو یان دبوا ی وویبدا ی.» لی م
کتبدا، شاعیر مام لگ ووداو کی ن و کات و شویدا ناکات،
چونکه ئوی ئو باسی د کات ووینداو و پویو ندی ب کات و
شویدا و نیی. لی بر ئو اسست قین لای شاعیر
هم کی «جاویدان» یی. بی ئم هم میشی یی، پویست دمان بی ووی
جیهاندا واک بکین و لگ بدین ه واک بکین بماندا بکرت و
گو بیست و چتر لی و جوانیی بینین ک بی مندا ی لی شت کی
بچووک و تا گور ب های ه بوو. هروکوو شاعیر لی ک پل ی کدا
دت:

«بی وی دت بی ووی جیهاندا بکیت و،

نابت چاوت لی بنو،

زمانت تک-پک،

دوو بیستیت کاس و کچی ووی لی چل،»

هرکاتک مر ف توانی بی و ییدا بوات و خی پلکشی خی بکات،
بی در و بی ق و کین گو بی ئو دنگان ادبرت ک لی جیهاندا
هن، ئوا دتوانت لگ جیهاندا ه بکات، لگ ییدا هاوئا ه نگ
بت. وات شاعیر تاک بی جیهان ب روارد د کات و گ یینی خود وات
گ یینی جیهان. هرکاتک مر ف توانی خی بت و لی خیدا بچت،
استی ب بازی بت و گ ردوون وک ب شک لی خمان بینین و خمی بی
بخین، دتوانین هرکاتک بمان وبت دت پیک ییم، چونکه ئم
جیهان ه رچ ند مژوو یی کی ی کجار د رینی هی، بام د کرت دت
پیک ییم. هروکوو شاعیر دت:

«ئم جیهان ماسوولک کانی لاواز،

وک مندا کی تاز بوو وای، با ک نیش بی کون،

لی و های

بی د کی ساد،

ئسک کی نرم،

دنگ کی پای،
لگشت لاو مرځ و څه دگر.»

د کرټ بڼېن ئم یو کک ل پای سړ کیو کانی چام شعیریو کک
کتیو کک. ک شاعیر د رگا واک د کات، وک چن زمین باو ش ب
ئم دا د کات ئاواش ئم باو ش ب ئودا بکین. دواى ئو، شاعیر
دت یو ب یو کی پیتو کان د دو نټ و شعیریان پ د نوو سټ. دیار
شاعیر ل گرینگیدان ب پیتو کان و خستنه ناو شعیریانو ز
شار زیانو و و ستایان ئم کار ب ل زانی و فره نگی
دو م ندى د خات ن و چام کتو ک یو. ل ئلف هټا / ی. ئم
کار د کات ب ئو و ی یو و شى د ر کی ب کار به نټ، سړ ک و توان
ب ت و او ی پیتو کان شاعر د نوو سټ. دواتر، شاعیر هټاواش هټاواش
د چټ ن و ئو و ی یو ک خى م ب سټیټی تی بى بچټ، ب
بیرکردن و و امان ل خى د توان بک ویت، چوون ن و
هرو کوو گوتمان پویستی ب استی د بټ، چونک ناکرټ بټ وټ
کارک بک یت ک ت و او ی زیانت بگ ټټ، کچی استی د گ ټ ن بټ.
هرو کوو شاعیر د ټټ:

«بیر بک و تا بک ویت،
چوون ن و ک گ و ب استی،
گ و ه ر کی دوور ل استی د ر د ک و،»

ل ر دا پ یامی شاعیر وون و ب گر و گ ټ د دوټ، ب م ئم ک
خ مان و ټ کرد بټ و ل ن و خ مان ن گ ټ ابین ناتوانین هیچ ل بار ی
خ مان و بدو ټین و خ مان ب هیچ ټ یو ک ناماد بک ټین ک د مانبات
ب ر و ن م ر ټ. ئو و ی ز ر گرینگ وریایى شاعیر، چونک شاعیر
شعیر کانی پ یو ن دیان ب ووداو کی کاتیو و نیی. چونک ئ گ ر
شاعر پ یو ندى ب ووداو کی کاتیو و هټو، و کوو با ب ت ک ی
کاتی د بټ و ن م ر نا بټ.

ه ر ل و گ ش نیگایو ی ک ئم د توانین خو نندن و ی ب بک ټین و
بتوانین بگ ټین ن م ر ټ! شاعر و د کات خودا ناسان و د ټټ:
«خودا ناسینی ناوټ، گ ر د ت وټ خى ب،
فچ یو ک تاو م د ی پ ټ نگی بک یت ک خى ټ نگ ب.
زاو ټاو م ک و پ د نگی بک یت ک خى ب د نگی بو.»

دیار شاعر غیرفانیان د و انټ خودا و د ی وټ، پ مان بټ
خودا نان خش نرټ وک ئو و ی ئم ه ر یو ک فچ یو کمان ل د سټدای
و ئو ټ نگی د ک ی ک خ مان بمان وټ، سړ ر نجام ه ر یو ک ب
ناسینی خودا، د ی وټ ت نها ټ نگی خى بټ و غ ټ ټ و ټ نگی ک

خای کردووی تی ق بووی نیی. دیار ئوو ب ت واو جیهان و ب
تایب تیش ژهات و تایب تتریش کوردستان استترین، چونک لار
خکانک خودا ب نگی خیان ن ب ت ناسن و هریریک یان ب پی
داکوتی خای ننگی د کات و کام گوت یی خودای بو ت ک سوودی
ب خای ه ی ئو و و کار د ن ت، نک ب سوودی گشتی. ئ م ش واد کات
مرق ساری ل ت ک بچ ت و ن زان ت ب کو بک و و ت، هرو کوو
شاعر د ت:

«کاروانس را ی

ل یان ت ک چوو س رر،

هریریک ب ر و ونبوون یی گرت ت ب ر،»

شاعر و ن ی ئو کاروانان مان نیشان د دات ک ک و توون، ب ترس
و ل رز، چونک نازان ب کو د چن و ب کو بک و ن و شو ن پی
ک بک و ن و کوو ئ م نموون یی خوار و ک ب شاعر ب مان ب یان
د کات!

«ن شو من بک و ن ک سیش!

د خ تدا ت ماشای توول یی کان بک و

بز ن چن ها ت ت د ر!»

دیار شو ن ک و تی ک سانی دیک، د تگ ی ن ت ب و شو ن ی ک ئو
ک س ی ل گ ی د ی ت نک ئو شو ن ی خ ت د ت و ت. ک و ات د ب ت
شو ن توول یی کانی خ مان بک و ی ن ب ئو ی بگ ی ن م ن ز. د وای
ئو ی ئ م توانیمان ئو (خود) بد زین و ک ل ن و خ مان دای و
شو ن توول یی کانی ک و تین ب گ ی شتن ب ن مری. ئ م ش ت نها ب
قوو بوون و د زانین ک ئو درزی ی حمان ل کو دای و ک و ت ت
کو و.

ئ م د ک رت ب ی ن، ن م رر ت واو گ شت کی یی. گ شت ک ک
تاک ب تاکی ئو و س ر د م پویستی یی، ب م ئو ف ز ا گشتی ی ک
خو قاو و ئ م ش ک و توویند ن و ی و ک د نیای س ر مای داری ی، ل
دنیا یی س ر مای داری شدا، پ و ان ی ه موو شت کان د بن ب پار. وات
ه رشت ک د س ت ک و ت کی مادی ن ب ت و مرق ئو شت ی ک د یکات
د س ت ک و ت کی مادی د س ت ن ک و ت، پی وای ب ب ره م.
و دوو ک و تنی پار ش هیچ چ ت کی نیی، ت نها مان دوو بوون ن ب ت.
ک و ات مرق ئو ی ل یادی نیی، خود و خودای ک ی ک «ا—
جیاوازی ئو دووان ی! ل و ت وانی ی ن و ک ل شاعر کانیشدا
شاعر ز ر وریا یان چ ندین جار یاری ئاوا ل گ خو ن ر د کات.
هرو کوو شاعر د ت:

«بزائن لڙو ٿيڻا ڳومان ڇي لڙ بڻسڙ دڙ،
دڙ تڙ وڙ ٽڙ وڙ ڀان ڇي ڇپ دڙ بڙ!
خود و خودا لڙ ٽڙ لڙي درڙ ٿڙا وونتر دڙ بڙ،
داڇ ٽاڳاي لڙ ڳوڙ وڙ دڙت و بڙر و ڳوڙ دڙ ڇڙ!»

خود لڙر دا لڙ ڳڙ خودا درڙ ڳ لڙ نڙوانياندا هڙي. ٽڙ و درڙ
شاعيرانڙ خراوڙ تڙ نڙو دنياي شيعر و غيرفانڙ وڙ. شاعير هڙ وڙ دڙ دات
پڙمان بڙت ناڪرڙت نڙزاني ڪا تڙ ڳ درڙ ڳ بڙ وڙ ٽڙ ٽڙ ٽڙ وڙ، ڇونڪڙ
دڙ ڪرڙت لڙ ٽڙ ٽڙ وڙ درڙي ڳ ڳ وڙ تڙ ٽڙ حمانڙ وڙ ڇي ٽڙ ووناڪي و
جواني ٽڙ ٽڙ هڙي لڙ وڙ بڙوات و ٽڙ ٽڙ نڙتوانين هڙست بڙ ڳرمي
ٽڙ حمان بڙين و سڙر نڙام ساردوسڙي نڙوان مرڙ ڦڙ ڳان بڙا تڙ ٽاڙستڙ ڳ
ڳ ٽڙ ڪجاري وڙ ڳ بڙ بڙر دڙبووي ڪمان لڙ بڙت. لڙر دا بڙ پاڙپشتيڪردني
قسڙ ڪا نمان و نمونڙ ٽڙ ڪي شيعري شاعير دڙ ڇڙينڙ بڙر ڇاوتان ڳ دڙ ٽڙت:
«ڇڙت دڙزانيت، بزائن ڇڙت درڙت ڇڙت تڙ ڇڙستڙ وڙ؟
ٽاڇ سارد و تڙزيويت؟
ڪلوڙ بڙر ڪڙ وڙ تڙ نڙو دڙتڙ وڙ؟»

لڙ و ڇامڙ شيعري سڙر وڙ، ٽڙ وڙ بڙ وڙي ڇڙ نڙدين پرسيار دڙ بينڙ وڙ ڳ
وامان لڙ دڙ ڪات بڙ ڇڙ نڙ سا تڙ ڪيش بڙت لڙ ڳڙ ڇڙ مان بڙ وڙينڙ ڳفتوڳ وڙ
و ٽڙ و ڦڙزايڙي ڳ ڳ تيايدايڙ ڳ پڙش ڇاوماني تڙ ٽڙ ڇ و لڙ ڪردوڙ و
نا توانين دوور بين و هڙر ڇي نڙي تڙ بڙر دڙ ممان و بڙ بڙر دڙ مماندا
ٽڙت نڙ بڙت، ٽڙ ٽڙ نڙتوانين پڙشبينيڙ ڪي باشي بڙ بڙين. ڇونڪڙ ٽڙ ٽڙ
ڦڙر ڳڙشت نڙبووين و ڳڙشتمان نڙ ڪردوڙ! ٽڙ ٽڙ لڙ لڙي ڳ، لڙ لڙي ڳ
ديڪڙ وڙ پرسيار ٽاڙستڙي جيهان دڙ ڪات ڳ ٽاڙين وڙ ڪوڙ هڙرشتڙ ڪي
ديڪڙ ڳ قانجي هڙ بڙت بڙ ڪاري دڙ هڙنن و بير لڙ قازانچ دڙ ڪڙ نڙ وڙ نڙ ڳ
مرڙ ڦبوون، هڙروڙ ڪوڙ لڙ دڙي دڙي مي ڳ پڙ ڳي سڙر وڙ دا ٽاڙاڙي
پڙدراوڙ.

وا ڇڙريڪين شڙ دڙ بينڙ وڙ بڙ ٽڙ وڙ ٽڙي ڳ لڙ ڇڙماندا بڙرمان
ڪردوڙ. ٽڙ ٽڙ ڳ ڪا تا ٽڙستاش نڙمان توانيوڙ پياسڙي ڪي ٽڙواراني
تڙدا بڙين. ياخود وڙ ٽڙ بوارڙ ڳ لڙ قڙراغ ٽڙ وڙ ٽڙي دا، پشووڙي ڳ
بدڙين و شڙوان بڙديار سڙيرڪرنڙ ٽاسمانڙ وڙ زياتر لڙ ڇڙماندا ٽڙ
بڙين و بزائين ڳ بڙ ڪوڙ دڙچين و بڙ ڇي دڙچين! ٽاڇر ڳ تڙ ڳڙشتڙ ڪي
دوور و درڙڙت لڙ پڙش بڙت، شڙ و وڙ ٽڙ ٽڙ تڙدڙ ڪڙ وڙت، دڙ بڙت بير
بڙ ٽڙينڙ و بڙ وريايڙي وڙ بڙ وڙينڙ ٽڙ.

«ٽڙ ٽڙ لڙ ڪڙ ٽاڙ ڪا نڙ تاريڪي ڇڙمان نڙمان نڙوانيوڙ
نازائين بڙر و ڪوڙ ڇووين و ڇڙن ٽڙ نيشتووين.»

دواي ٽڙ وڙي ڳ لڙ ڳڙ ڇڙمان ڪڙ وڙينڙ ٽڙ و ڇاومان بڙ تاريڪي ناخمان

کوت و کونج کله بږی یی که مان بینی و زانیمان بشکین له تاریکی و له پیفی ناشیرین که تاز له مان ووون به توه شاعیر پی باش نیی بوستین و بگه یی ووه، به کوو دی ووه تنو نیمان بکات و به به هرچه ند تاریک به و هرچه ند که پیفمان نه پشکنیوه، بهام پوویست دکات به ردوام بین، تاو کوو نه و شو نه ی بوون ئینسانیه که مان در دک ووه و نه گره به ردوام نه بین له و تاریکیه دا، نه نگه گوم بین.

» به!

چنگت په له پله موور
نه مانه یان سبه،
وکه خونه که له چنگت است ده به توه و هه ده فوه و
ده به نه قه قنه س.

که به یشته به به، نه گره ئاگای له گه نه به، نا به! چونکه فزای دروه و کوو بازه و هه نه که شو نه دیکه نیی پوویستمان به ئاگای نه به، پوویسته به ئاگابین و وریابین به یشته له گه خه تدا بوهری ده ووه، چونکه فله فای ژیان و مردنمان فله دکات. نه مه ش ده مان ووه به به نه مره. به گه یشته به نه مره به پوویستمان به (خود)، نه و خود ش پوویستی به ئاگایه. کاته که به ئاگابین و بکه وینه به، ناتوانین شته له م و له و که پی بکه بین، چونکه هره خه مانین و ده مان ووه به به و خودی که ده مانگه یه نه نه (نه مره) ی شاعیر، هره کوو شاعیر ده نه:

» به نه ووه له جوانیده

فله فله ین به، به نه ووه فله ین له پوه سلکه بدزم.
باو ش له که ون بدام و تهرکی بچووه نه و که ونیش به. «

هر مره فله که یشته به نه مری و توانی وکه نه ستره یکه بدره وشته ووه، به نه ووه که س به ت دایبگیر س نه، نه واه ده توانه ته سه فله بکات به لای نه و که سانه که په ش نه و به و یده به یشته ووه و گه یشته ووه نه مره، بهام شاعیر په ش نه ووه ده رگامان به واه بکات، به نه ووه نه مرانی نه و نه گه یه بینین، په مان ده نه:

» ناواخت هه نه که نه با خه وویستی ووه به!

به شاییت په مکه له ته به برووسکه ته ت بکات! «

شاعیر هره له سه ره تاو ته کته، استه یکه ده که شته و له گه خه پله که شمان ده کات و شته کانه به به فله دکات، تاو کوو نه و شو نه ی بوون ئینسانیه که مان ده زینه ووه و هه موو نه و شته نه ی که ژینمانی داگیر کردوه و نه رخه کی زهری ماددیانه هه له دنیا یه کی

سـرمایـداریدا، کـ چوویتـ نـو خـتـو، ئـوانـ ئـو نرخـیان
نامـنـت، چونکـ شتـکی دنیا یین! و شاعیر لـ وویـکی دیکـو پـمان
دـت جیهانی نو جیهانی شمشـر و بـبـزیانـ دـبـت خـمان لـو
شـ شمشـر بپارـزین کـ مـبـستی تـها قازانـ و کوشتنی ئـم و
ئـو. خـمان بـ دوور بگرین لـ دـمامک و بینین، دـمامک چی بـ
مرقـ دکات و سـرمایـداریش هـکاری ئـو شـ و دـییـ، شـ و دـیش
لـبری خـشـویستی، ق و کینـ بـرهـم دـنـت. هـروـکوو شاعیر لـ
چامـیـکدا دـت:

«دـبـ دـ بـ شوور بـ،
وـک دـشت و تـپـکـ، گرد و کـو ئاوـ بـ،
وـو لـ ئاسمان بکا، پـبـکـنـ،
تریقانـوی بیستر،
چاونووقانی بینر.»

کـ توانیمان دـکی جوان و پاکمان هـبـت و بـ ئاگایـو و وانیمان
و توانیمان تاریکایـکانی ئـو سـردـمـ بینین و بزانی چـ
دـنـو ئـو تاریکیـدا دـگوزـر، ئـوا دـرگاـکـ وـا دـبـت و ئـمـش
دـتوانین بچینـ نـو نـمرـ و ئـوانرش بینین کـ گـیشـوونـتـ
نـمرـ. لـرـدا شاعیر یـک دـکاتـو بـ چیرـکی نـمران و
کـمـکـسایـتی گرینگ بـ ئـمـ نشان دـدات و جیهانـ
نـبینراوـکی ئـوانمان نشان دـدات و بـشـک لـ ژبانی هـنـرـکـش
لـ پـراوـزدا وون دـکاتـو.

هـروـها، شیعری خـی ئاوـتـی شاعر و ژانی ئـوان دـکات و داهاتووی
پـدـخوـنـتـو. ئـو هـنـرانـش ئـمانـن. نـمرـ وـک کـتـلـکـ
خـی دـنوـنـت. وـک چـن و شـوازی هـیـ بـ گـیشـن بـ نـمرـ.
دواتریش کـمـکـهـنـر کـ لـ دیدی شاعیر و گـیشـوونـتـ نـمرـ
و نـمرن. هـبـزاردنی ئـو شاعیرانـ لـ لایـن شاعیر و کارـکی زـر
وردی دـوت. هـروـها، تـگـیشـنیش لـ و مـبـستی شاعیر، پـویستی بـ
چـند جارـک خوـندنـوی هـیـ، چونکـ دـبـت بـگـیـنـو بـ زـمـنـکی
زـر لـمـو پـش و زانینی باگراوـندی ئـو شاعیرانـ. هـرچـند شاعیر
لـ چامـکتـبـکـیدا، پـراوـزی پوختی بـ نووسیون، بـام هـشتاش هـر
پـویستمان بـ وردبوونـو و یـ، چونکـ شاعیر هـر تـها ناوی ئـو
هـنـرانـی نـهـناوـ، بـکوو چـند بـیتـکی ئـوانی لـگـ شاعرـکانی
خـیدا بـکار هـناو و ئامازـشی پـداون. ئـمانـ هـموو بـ خوـنـران
دـبنـ گـی پرسیار و دـکـرت لـیان بـکـدرـتـو، جا لـ ووی
مـژوویـو بـت یاخود هـر گـشـنیگایـک بـت کـ خوـنـر بـ پـویستی
دـزانـت ئـو گـشـنیگایـ دـربخات.

لږدا ئمم ب همان گښنيگا ك ل سرتاو و كوو سوور داو ك
ب كارمان هئا ب لككښو ل نمر، ب همان ه ناس در
پددين. ئمم ل يكم ديدارماندا لگښو ه نرانى ك
گيشتوون ت نمر، چاومان ب ه نركى گور دكوت ك ل
سدكاني دووهم و سههمى كچيدا ژياو، ل ناوچى ه ورامان.
كاتك ئو شاعير دڅوښي و ك شاعير نوى باووې ماهى
دهنډت هست دكيت هاوې باووې ماهى بوو و ديكوت
سرلنو ټټبازكې زيندوو بكاو و لگښو ياراني لوستاني
سرفركمان پېكات و لدا، ئو سرماي داران ب ر تلار بدات و
پيان بټت كاغام و شت ئوون. هروكوو ل چامكتېب كدا
هاوو.

«وك باووې ماهى لگښو خردا هدم،
د رگا دكمم و ب ووى خكد،
سرمای داران دن ل برى پم ب ئستېر بچوښن،
نوت و پار ب ناسمان دچوښن،
ك پرسيارى نمریټيان ل دكم، وك پم هدم ورن.»

هرچې ند چې ندين سد ب سرتاوي ماهى تپې بوو،
ب نام شاعير ب همان ه ناسې باووې ماهى دت، وك پم ئو
سردم شى دكاتو و درښ ب ژياني باووې ماهى ددات و
لسر زمانى ئو ب شاعر لگښمان دوت. تاوكوو ئمم زياتر
پند ل ژيان و ب سرتها كاني و ربگرين.
«شټى لگښو خمد دگښنم و خمى پ ددوښم،
تا يك ل ب نم ټنگ بگر،
ل خيام كمك ه ش و رگر.»

وك ل و شاعرى ك ل سرتاو دا ئماثرمان پدا، د بينين باووې
ماهى وك و سيليك ب گياندى پيامى شاعرى، لزانان سوود ل
ژيان و كار كاني و رگيراو و شاعير دق و پيامكى ي كجار جوانى
پ خوځاندوو. دووبار ب همان شوې باووې ب ئمم و ب
هاوونيش دټټو ك ه موو سروت و سامانى دنيا قم ئاو ك
ناهنډت!

دواتر، بابالوې لوستاني دت. شاعير وښى ژيان و گوزراني
ه نرمان ل شاعر كدا ب بيان دكات. كاتكيش ل سيمى ئو
شاعر دوانين ك بابالوې لوستاني ب همان سيمو خيمان
نشان ددات، جار كى ديك هست ب و جا سيي دكښن، ك ب رانېر
كمم ه يوو. هروكوو شاعير دټټ:

«وێک با بالووێی لوێستانی دێم
 لێ بن درختێکا دادێشیم، دوور لێ ژاوێ ژاو
 کێم دادێگرم کێ پێ لێ سێدێفی ساردوس،
 تێنیا بێدیار درختێوێ ئادێم، تا ئێنگ و بێ بگرێ،»

لێر دا دێفی تێکێک بێ ژیان و جیهانبینی هێنێر کراو و پێیامێکی
 شیعیری دراوێتێ پا. دواتر دێگێین بێ با بایێ جێبی لوێستانی ساتێک
 لێگێ ئێو هێنێر بێ توانایێ دا، گوێ بێ تێنبوور کێی دێگرین و ئێو
 شیعیر دێخوێنێوێ کێ دێت:

«وێک با بایێ جێبی لوێستانی لێم کوێستانێ دێم و دێچم
 با هێلانێم هێر نێبێ، خێ سرووشتی کوردستانم هێی.»

کاتێک ئێم شیعیر دێخوێنێوێ، وا هێست دێکێین با بایێ جێبی
 لوێستانی تێنبوور کێی دێژنێت و زیاتر تێکێک بێ شیعیر کێیمان
 دێکات و پێمان دێت استێ هیچ شوێنێکی وێکوو ماێ شک نابێم،
 بێیام خێ من کوێستانیم و بێردێوام دێم و دێچم. کێواتێ نێ ماێم
 هێی و نێ دێشم وێت، چونکێ سرووشتی کوردستانم هێی. لێر دا
 دێزانین بێچی شاعیر ئێو هێنێرێ لێ ییزی نێمران داناو و لێ لێ
 نێمرێ تووشی با بایێ جێب دێبین. بێ ئێوێ ئێمێش وێکوو ئێو خێونی
 بچووک و کاتی قووتمان نێدن و نێتوانین هێناسێ بدێین. دێکرت
 ئێمێ شتی زێر گێورمان هێبێت و هێستی پێنێکێین، چونکێ وێبین
 بێدوای شتی بچووک وێ، بێیام بێ ئێم پێویستمان بێ درکردنێک
 هاوش وێی با بایێ جێب بێ ئێوێ بێ ئاگابین و بزانیین. دوایی شاعیر
 دێت و (با باحاتێمی لوێستانی)ش. بێ ئێم دێناسێنێت و پێمان دێت
 ئێوێش یێکێکی دیکێی لێ یارانێ با وێی ماهی و یێکێکی دیکێی لێ
 تێنبوورژنێکانی لوێستان و بێ جامێک لێ مێی سێرخێشمان بکات و
 شیعیرکیش لێگێیدایێ بخوێنێت و شاعیریش هێروک ئێمێی داوێتی ئێو
 کێکرت دێبێت بێ بێیتێک وێیامی دێدات وێ.

«وێک با باحاتێمی لوێستانی کێ گوتی:

(ساقی جام مێی، ساقی جام مێی)

پێرēm باوێر، ساقی جام مێی)

گێزێی من دووسێر مێیگێ! گوتم

بێم تێ بکێ نوێی مێی کێی!»

کاتێک لێگێ یاران لێ کێکێکی وێهادا دابنیشین و شیعیر بخوێنێت و
 و تێنبوور بژنێت و مێی مێستمان بکات. دێبێت ح بێی وێت لێ
 کوێ دا خێ پێنهان بکات و بێی وێت بێ کوێ با بگرێ و بفرێ و
 بێوێت بێ دیداری کێ شادبێت. شاعیر وێک حێکی بێدمێست ئێو بێ

درفات دزانـت و بـ شيعرـك نـو دـخـ عيرفانيـمان بـ بـيان
دكـات و دـتـ:
«نـ گـزـيـكـيـشكاوم، ترس و تـقين
شـقيـ كردبـم،

نـ دـشـتـمـ كـ گـزـمـ لـ ووناكي پـ بـ،
خـشم دـويـ ئـيـ يـزدان! لـ بـر خـت نا،
نـمـ مرازي منـ، دـم دـيـو بـ تـ شاد بـ. »

نـگـر ئاوـكـ لـ مـژووي شاعيرـ گـورـكـاني عيرفاني بدـينـو،
نـوـمان بـر گوـ دـكـوت كـ دـيان گوت نـمـ خودامان خـش دـوت،
بـام نـو خـشـويستـيـ نـ لـ ترسي جـهـندـمـ نـ لـ بـر خـشي
بـهـشت؛ بـكـو لـ بـر خودي خـويـ ئـو پـرستش و خودا پـرستـيـ!
شاعر زياتر لـمـ دـتـ و دـتـ من دـم كاني نوور و ئـشـقي
خودايـ! مـ، مـستي و ياد و يارم هـر ئـو يـ، بـيـ من دـم
دـيـوت بـ تـ شادبـت و نـمـ مرازي منـ، دـمـوتـ مرازيـكـشم حاسـ
بـت! پردي پـيوـندي شاعر و يـزدان تـها خـشـويستـيـ و بـس.
كاتـكـ ئـو مرازيـ حاسـ بوو، ازي خـي بـ بـيان بـكات و پـيـ بـت
ئـو مـرـفـي خـتـ كردوو، مـرـفـكـ هـشتا نـبوو بـ بوونـو،
تـها ئـو ئـو يـ كـ لـ بووندايـ و ئـو بوونـشي پـكردوو لـ كرم
و خـريـكـ گياني بوون دـكـشت. هـروـكوو ئـو شيعرـي خـوارـو؛

«بوونـوـرـكـ لـرـيـ، چـنـدين چـرخـ
هـشتا لـ جـهاني خـيدا نـبوو تـ بوونـو،
هـر گـينـگـ دـدا و دـوانـ بـ دوور،
كـ ئاو دـداتـو
پـشـيـماني پـ بوو لـ كرم،
كرمـكـي نـوسـن و وـرانـكـر. »

كـواتـ دـبـت نـمـ بـر بـكـينـو لـ خـمان و لـ خـمان بـرسـين باشـ
بـچي ناتوانـن ئاوـكـ لـ اـبردوومان بدـينـو. خـ ئـويـ تـيـاـدا
ژياو هـر نـمـ بووين و نـمـ بـرـرسـين لـمـ بوونـ. دنيا نـمـي
لـگـ خـي بردوو و بـ كوـ بـيـوت بـ ئـوـمان دـبات، بـام شاعير
جارـكـي دـيـكـ دـمانـهـنـتـو سـر ئاسنـويـ بوون و بـ شيعرـكـي ناسـك
كـ سـرواي لـسـندرا بـتـو دـتـ:
«دـمـ ئـيـ گاسـني نـو چـرخـكان!
بـ نـوي جـهانـو مـمانـكـ! »

دواي نـم شيعرـ، دـگـيـن بـ ديداري سـفـيـگـر و عاريـفي گـورـ

(حـللاج.) ئۇ ۋە دىمەنەن دىگمەنەن دىبىنەن كەپش لىپ داردانى تىايدا
ژىاۋى ۋە شوۋىنكەۋتوانى بىپخوداپىرستى نوقمى بىرکردنەۋىپ كىردوون ۋە
ۋىلى سارا ۋە ھەردى كەۋانى كىردوون. لىگىپ ئىۋىشدا، دىبىنەن لىپ
دەۋرى ھەنەردا چەند بىگۈپ ۋە كەپ ۋە ھەۋونە ۋە حـللاج بىستىانە
گىرفتار بوۋى ۋە ئىۋانىش بىپھەمان شىۋى لىپ (حـللاج) يان نۋاپىۋى ۋە
ئاناۋىستىن تا دىيەن بىپداردا. شاعىر دىت ۋە ئۇ ۋە دىۋرانەۋى حـللاج
ئاۋىتەۋى سەدەۋى ۲۱ دىكەت ۋە دىۋىت:

«ۋىك حـللاج
لىپ جىهانەكدام ژىقنە،
دەرگا كەپ،
پەنجەرە كۈپ،
ۋىلىپ ئىۋى دىگەۋىدا دىۋىم لاپ نىپە!
ئاسمانە، مەۋمەچ نىپە،
شىۋى، دىزىنەۋى ئىشنايى دژۋار نىپە،
ئىستەپەپ، ھەجگار گەشگىرەش نىپە،
چاۋىكەنم
حەۋتەۋانەۋى بچۈۋى دادەگىرن ۋە
دىخەنەنەۋى دوۋ كەۋانەۋى گەۋرەۋى،
بىپ دىپ دىۋىت
دەركەۋى با ئىم جىهانەۋى يىكەنگىر بىپە!»

لىپەدا شاعىر زەر جۋانەۋى ۋەنەۋى نەك حـللاج بىپكۈۋەۋى ئىۋانەۋى لىپ
سەردەمەكى كۈپەردا دىنوۋىسن ۋە بىر دىكەنەۋى، نىشان دىدات ۋە پەمان
دەۋىت ئىۋى زەمەنەكەنەن پەنجەرەپەك ھەپە بىپ ۋەانىپن ۋە نە
دەرگاۋىكەش ھەپە ئىمە لىپ بەدەپن ۋە بچىنە ژوۋرەۋى لىگەۋى خاۋىنما
دابىشەپن، نا ئىۋى سەردەمە سەردەمەكى بىگىانەۋى، سەردەمەكەۋى ۋەك
چەن حـللاج بىپ ۋە گەۋرەپەۋى لىپجىاتى ئىۋى گۈپە بىپ بىگىرەت ۋە بىكەن
بىپ سەرمەشق لىپ دارىان دا! بىپام نا ۋادەم ئىۋان گۈپە ناگىرن ۋە
خەپان ۋەك كەپ ۋەنە دىكەن، مەن دىچەم دىبەم ھەۋى ئاسمان ۋە
ئىستەپەكان، چۈنكە ئىۋان ۋەك مەۋى دىۋىق نىپ ۋە لىپۋىپەۋى تارىكەشدا
بىپە، دىتوانم داۋى كەمەك ۋەۋناكى لىپ شىۋى بىپە.

ئىگەر حـللاج مامەستا ۋە سەرمەشقى سەۋىگەر ۋە عارىفان بىپە ۋە بىپ
ناھەق كىرەپەت بىپ داردا، ئىپە ئىگەر ئىستا لىپ ژىانداباپە ۋە ئىستەۋى
بىپغەۋى بىنەپاپە دىپوۋ چەقەپەكى بىپەرداپە؟ دىپوۋ خەۋىكەكە لىپجىاتى
لىپ داردان، چە سەزەپەكى ئىم سەردەمە نەگىرەپەۋى بىپسەردا
سەپاندەپاپە؟ ئىپە ئىگەر ئىۋى مەپ، شالىپ، شەخ، سەپە، ئاخۈند ۋە

مـلایـنـی بدیبايـ، ئاخـ کـپـی شـشی هـنـدـگیرساند؟ ئاخـ چـ
پـیان دـگوت! دواي ئـوی حـلـلاج بـ دارد ا کـرا. شاعیر دـت، پـیامـک
بـ گوـی (با باسـرهـنگی دـودانی) عـدا دـدات و دـت:

«تـ ئـی با باسـرهـنگ!
گـر خـیشت بگـیـتـو دـشـیـتـو،
حـانـیـتی ئـمـ
تـکـی توندوتیژی بوو،
پـویستـ شـشی بـسـردا بکـیـتـو.»

دـبینـ شاعیر ئـو داکـوت(واقعـ) بـ هـنـر باس دـکات کـ لـ
ژگاری ئـمـماندا هـی و چـن لـجیاتـی عیرفانی و سـفیگـری،
توندوتیژی لـ برـودان و جیهانیان لـ ئامـز گرتوو؛ بـام ناکـرت
ئـمـ دابنیشین و چاومان لـ دـستی ئـو هـنـرانـ بـت. شاعیر خـی
دـکات قـغان و دـیـوت، هـنـکی نوـ بخوـقـندـت و خـری ستـمکاران
ئاوا بکات. دواي ئـوی لـ ململانی ژیانـ ئاـین و بـ حـکی بـ
تینـو و ووبـووی دژوارییـکانـ بووینـو. بـردـوام دـبین لـ
یشتن بـ گـیشتن بـ نـمری، هـر لـو یـ، هـشتا زـر هـنـری
حسووکـی دـشکاو لـ سـردـمـکـیان ماون بیانبین لـوانـ (سالار
مـجید) ئـویش بـشی خـی دـردی دـی هـی بـمان بـیان بکات و
شیرینیان تـکـ بـ تـای ئـو ژگار بکات. هـروـکوو لـ شاعیر لـ
چامـکتـبـکـیدا دـت:

«بـ زمانـی ئـوین دـپـیـم
کـچی ئـم ژگار کـوـم دـکا،»

ئـگـرچی شاعیر بـ گـیشتن بـ نـمری یـی ئـوینی گرتـتـ بـر، بـام
ژگار یـ نادات بـ یـی ئـوینیش بدوـت. عـشق و یـبازی یارانـ،
بـیـ لـو یـبازـدا تـنها ئـوین دـبینـی و ئـوینـت دـست دـکـوت.
شاعیر هـورامان وک دوا و سـتگـیـک و نـا دـکات کـ کـمـمـک هـنـری
پایـبـرز تیايدا گـیشتوون بـ نـمری و ئـمـ دـکـرت وک مامـستای
خـمان لـیان بـوانین. شاعیر دـیـوت پـمان بـت، پـویستـ ئـمـ بـ
نـمری بگـیـنـو بـ هـورامان، چونکـ هـورامان سـرچاوـی زـرک لـ
هـنـران و عاریفانی کوردـ. هـروـکوو شاعیر و دـکات با باسرنج و
دـت:

«وـک با باسرنج
بـدـم تینی ئاورـو
وشـی سـرما بردـم گـرم بوونـو،
وـک دار قرچـقرچیان هات و دـبوونـ بـسـ،»

نـمـریم لـ هـ وراما ندا دـزیـدـوـ. »

هـر لـ هـ ورامان دـمـنـینـو و دـگـین بـ عزوری یـکـکی دیکـ لـ یارانـی با باسـرهـنگـ. ئـویش (با باگـرچـکی هـ ورامـی)ـیـ. ئـویش بـ تـنبـوورـکـی دـمان تـکـکـی سـرووشـتـ جوانـکـی هـ ورامان دـکـات و بـنـو شاخ و گاشـبـردـکانـدا سـفـرـکی ئـحـیمان پـدـکـات. دواتر دـگـینـی یـکـکی دیکـ لـ هـنـر هـر باـکانـی هـ ورامان و شاعیر ئاشنامان دـکـات بـ دیـو خوداناسـیـکـی و ئـمـش لـگـ هـرشعیر کیدا مـست دـبین، بـدـم مـستـیـو دـبین: ئاخر چـن دـکـرت، دایـتـورـز نـناسـین؟ هـوـدـدـین بـدوای پاساو کدا بگـدـین، بـمـام دـستمان ناکـوت. بـ خوـندـنـوی چامـکتـبی شاعیر هـندـی دیکـ مـست دـبین و زیاتر هـگری تـنبـوورـکـی دـستی دایـتـورـزی هـ ورامـی دـبین. لـگـ خون و خولیاکانی هـنـردا تـکـکـ دـبین و جیهانـبینی ئـومان لـ شیعـر کـو بـ دـردـکـوت و تـکـ دـت:

«دـ بـ ئـم جیهانـ شـانگـز ئـهوـن بکـینـو،
ئـو گـ دوورودر ئـانی توند لـ حـخـیان گرـ داو،
یشاـکانـی بکـینـو تـنبـوور و پـی بـنـین،
بـ دـف مـستیـان بکـین،

فوو بـ شمشاـدا بکـین و کونیلـ گیراوـکانـی دـیان بکـینـو. »

شاعیر زـر جوان درک بـ دـی ئـم جیهانـ دـکـات. هـند وردبـتـو،
هـند جوان گـیشـتـو تـ هـقیقـت کـ ناکـرت ئـم نـوـستـین و وـمـی
شاعر بـ گرینگیـو سـیری نـکـین. ئـگـر سـرنج بدـین شاعر
دـزانـت ئـم جیهانـ ق و کینـ گـی قووی داکوتاو، بـمـام شاعر
زـر هونـریـانـ وـمـی ئـو ق و کینانـ دـداتـو و دـتـ با
یشاـکانـی بکـینـو تـنبـوور! دواتر در ئـ بـم باسـ دـدات و لـگـ
گـیشـتن بـ دیداری با با فـقـی لوـستانـی ئـومان بـ دووپات دـکـات و
کـ ئـگـرچـی بـ شمشـریش ووبـووم ببنـو، ئـوا ناتوانـ لـ
حـی بـرزـفـم بگرن هـروـکوو شاعر دـت:

«با با فـقـ شمشـریش لـ دـر اکـشـ

هـشتا نووکـ تیژـکـی

ناتوانـ حـی فـیوی نـو مـسیقام ببـ،

حـم نالـرز،

ها تووم بدرـوشـمـو،

بـکوو تاریکیـان بگـ!

دواتر شاعر یـکـک لـ ئـستـر گـشـکانـی ئاسمانـی لوـستانـی بـ ئـم

داسانځه کډه ئېوېش (دایځه لالې) یې. دایځه لالی لوستانی ژيان و
شوازی له دایکبوونی شاخه شینی کوې، هاوشوې له دایکبوونی عیسی
کوې مریم بوو. شاعر ئېم وو داوې به شاعر به ونا کردوین و
له دیوېکی دیکه شوو دکرته چن دین له کدانوې فلهسې فی به بکرته؛
«دایځه لالې»

به ترقا ټیښکی خړ دووگیان دې به!
زانستی شاعر ناکه کډه
به ئوې ئېم وو بار دې می ته بڼر،
ناوس به به ووناکی و
هر ټیښکی خړیشی لهو دېرچ، «

شاعر له دایکبوونی شاخه شینی کوې دایځه لالی چن د ورد ونا کردوې!
چ فلهسې فیک د خوقه نځه به ژيانی شاخه شینی دایځه لال! بوون و
نه بوون چن د سرنج اکېش ماموې له گډه دکرته! زړ جوان دتوانین
هست به نائارامی شاعر بکېن له شاعر دا و دېوېت پمان بېت
نک هر من، بېکوو ئوانې نه شاتوون ته دنیاو، ئېگر وکوو من
بزنان چن دنیا، ئوا سریان د خنن و نه و حمی دایکیان و
نایان وېت چاویان به دنیا بکېوېت؛ چونکه ئېم دنیا له استیدا،
پارچه یکه له ناخه شې. استه زمین هه موو شته کی ته دای و ئېم
دتوانین کډه کی له وېرگرین، بېام ئېم ناتوانین له پېامی
زمین و دنیا بگېن، بېکوو هرکېسه خېمی خېمی تی و دېوېت
هه مووی به خې بېت! دواتر، چاومان دکرته وېت به جان خانمی
لوستان و دمان وېت له گډه ئو و بې یقین کډه دی له ژنگی
ټېرگار پاک کردبوو و و ئوینی یزدان دروونی وونا کردبوو و!
ئېم ش به ئامازدان به دکرته کی کورت و پېام کی یې کجار گور، ئو
شاعیر به سر دکرته ینو و کډه شاعر دکرته ت:
«دې پک قاو»

تای ئېم ټېرگار یې ناخوېنرته و! «

دواتر، دگډینه فاته لوو! کډه نډ و خواناس بوو و ئوینداری
بابا تاهیری همدانی بوو. ټېنگه هر یې کک له ئېم، کاتک ئېم
دخوېنرته و، واقعی و بېم نځه. بې دکرته ین ئېگر شاعر هیچی
نه کردبته، ئوا دیوېکی زړ شراوې به ئېم وونا کردو و ته و!
چونکه زانینی زانیا رگه له کی له شېو یې بې دوا دا گډه ان کی ورد و
سلیقه یې کی یې کجار زړی دېوېت، بېام شاعر ماندوون ناسا نه له
نمرته دا کاری کردو و و کډه مکرته کاری زړ گرینگیښی به له ککرته ران
به ځه هشتو و. کډه دکرته له چن دین وو و له ککرته ران له م

چامه‌کتبه په زانباري و م‌عريفه يي د ستیان بک وټ و لکه ښه وي
لکه بک، دياره نهمه تنه لکه يک وانگه و ياخود بکين ل
يک په نجرو و لکه د وانين، وگورنا، چامه‌کتبه شاعير گلهک کون
و که لکه هه ن که هر که سکه ويستی نووسين و لکه ښه وي هه بهت
د توانه پيان بگات! د ښه و لای فتمه لو و شاعير لکه د می
ن و و د ردی د فتمه لکه مان به پيان د کات و ن و دیم نه مان
به به شاعر و نه د کات که لکه تاو دووری بابا تاهیری هه م دانی چی
به سر فتمه لکه ها توو.

« فتمه لکه لکه ازی خیم به پيان د کا،
د که کو م! کوو بووم و به باو شکی بابا.
به گو د چمه و به گز دنیا دا،
تنبوور و یار و بابام هه به،
باکم نیی، نکه ر بشچم به گوو دا.
گوتم وا جیهان که که گو مان قوت نه که ښه و،
د مانها و قوتمان د دا. »

دواتر، شاعیر له لکه لکه مکه لکه شاعرانه هه ستی خیمان به
پیان د کات. ن و هه نرانه ش نه مان «ع‌تتاری نه یشا بووری،
بابا تاهیری هه م دانی، میرزا محمده لکه سایی توره زی، بیدل
(بیدل د هه و)، گوزار، م‌ولانا و تاگور» شاعیر هه ری که لکه
هه نرانه به زمانی شاعر د دو نه و د یه وټ پمان بهت ن و لکه
چندین ن وین و ن وینداری هه نه که د که نه لکه کیان له
و ر بگرین و لکه نه زیان و شاعران زیاتر در نه به زیان بدین.

شاعیر زه له زانان له سر تاو داوای گه ان و پشکینی لکه لکه
نهمه کرد. به نهمه باس یش شاعیر خه تیار کرد و به نهمه لکه
د بهت بیر بکه ښه و به نهمه لکه جیهان جا سک ردا نه جاتمان
بهت، به نهمه ش د بهت له خمان ت فکرین. تا خود د د زینه و و
له و و بکه وینه و به شو نه که تیایدا ح بهت و خه ش وستی
ببار نه، دواتر، به نهمه لکه خه لکه لای نهمه بهت داکوت،
ن و شاعیر د گه نه د وای ن و هه نرانه دا که به لکه بکه
که و تبوون په د گوتنه نه مر نه! له و لکه دا، چندان هه نرمان
ناسی به هه مان لکه دا یشتبوون و تاه و سویری لکه ژگار هه بوونی.
شاعیر تا به لکه زانان له سر زمانی ن و ان به مان په یفا و و
به لکه یامی ن وانی به هه نابین و جوان شاعیر ته کردبوو و
شاعر کانی تکه به بهیری هه نرانه، زیان و ن و په یامی که خه یشی
م به ستییه ته بیگه نه تکه کردبوو. دواتر، شاعیر له لکه لکه

شاعیر ګډوډ کي تايي به چام ګټه بي نه مري د هغه نيت و له کي تايي شدا
 فره ننگه کي زړه د ورو م ندي به وشه کان نوو سيو، که هره د کره
 ئه مان له کي ښه وي کي سرب څه يان له سر بکرت. دواتر، وود کا ته
 بوودا و په يامي ماري فته به ئه م د ګه يه نيت و د ډډه ت:
 «هه ګډوډن به داري ماري فته تدا!
 بښه به دار و دانا، ژيريتان به!»

زانا که سه که له څه يدا ډډه ت و ترسي له گوته نې استي نه به ت. وک
 بوودا څي بکه و ډټه بيرکړد نه و و ترس نه توان ت په لويي بشکه نيت.
 است به ګه يشتن به نه مري په ويستيمان به قوربان يه، به م
 ګه ور تين قوربان يي څه تي که نه توان يه ت خود م بکه يت و به نه
 فامي ژان بکه يت. هره وک شاعير له د ډډه کاني چام ګټه کدا د ډډه ت:
 «ګه مږ که سه که له څه يدا به ډه د م نيت،
 په ردا څه که
 ناتوان ت تامي څه شي بکات.»

په ردا څه يا خود که چک که رسته ي سرب کين و ډه رها خوارديان
 ته د کره ت، به م ئا يا د توان تامي ئه و خوارديان به کن و ډه ژي له
 و ر بگرن؟ به گومان نه څه ر، چونکه ئه وان به گيانن. شاعير د يه و ت
 په مان به ت ګه مږ به ه مان شه و ي ئه م که رسته ت ناتوان ت ډه ژ له
 ژيان و رگره ت و بگات به نه مري! شاعر د ووات و به ډه ندين د ي
 س رنج اکه شي له م ډه ر د يه و ت به مانبا ت سو ي نه مري و په مان به ت
 ئه ئه و بوو نه مري و نه مري!

-
- نه مري: په شه واکا کي، و شاني نوو سيار-د انمارک، چاپخانه
 ډنگه ل، تاران، چاپي يکه م، ۲۰۲۱. ل. ۵.
- نه مري: په شه واکا کي، ه مان س رچا و ي په شو، ل. ۵.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۶.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۱۲.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۱۳.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۳۳.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۳۴.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۳۹.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۴۳.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۳۴.
- نه مري: ه مان س رچا و، ل. ۴۱.

- . نـمـر ۵۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۵۰
- . نـمـر ۵۱ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۵۱
- . نـمـر ۵۷ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۵۷
- . نـمـر ۵۹ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۵۹
- . نـمـر ۶۱ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۱
- . نـمـر ۶۲ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۲
- . نـمـر ۶۳-۶۲ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۳-۶۲
- . نـمـر ۶۵ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۵
- . نـمـر ۶۷ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۷
- . بـیـتـی کـی بـا حـا تـمـی لـو سـتـا نـیـد .
- . نـمـر ۶۹ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۶۹
- . نـمـر ۷۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۷۰
- . نـمـر ۷۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۷۰
- . نـمـر ۷۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۷۰
- . نـمـر ۷۳-۷۲ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۷۳-۷۲
- . نـمـر ۷۷ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۷۷
- . نـمـر ۸۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۸۰
- . نـمـر ۸۲ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۸۲
- . نـمـر ۹۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۰
- . نـمـر ۹۰ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۰
- . نـمـر ۹۱ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۱
- . نـمـر ۹۳ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۳
- . نـمـر ۹۴ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۴
- . نـمـر ۹۸ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۸
- . نـمـر ۹۹ : هـمـان سـرچـا و، ل . ۹۹